

Motion till riksdagen 2022/23:487

av **Anna-Belle Strömberg och Peter Hedberg (båda S)**

Utredning av hundaveln i Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga behovet av att det görs en utredning av hundaveln i Sverige för att belysa om nuvarande hundavel är förenlig med djurskyddslagstiftningen samt redovisa vilka brister det finns inom hundaveln med förslag på åtgärder som säkerställer djurskyddet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Som hunduppfödare i Sverige är man oftast medlem i Svenska Kennelklubben (SKK) och för att få sina hundar registrerade med stamtavla måste man följa SKK:s regelverk. Det är frivilligt att vara med i SKK men endast SKK-anslutna uppfödare kan få stamtavlor till hundarna.

En av deras grundregler är att inavelsgraden inte bör överstiga 6,25 % i stamtavlan. Inavelsgraden räknas ut enligt en sannolikhetsberäkning som en amerikansk genetiker vid namn Sewall Wright etablerade på 1920-talet. Detta system, som kallas för Wrights, beräknar nedärvningen av alleler i ett visst antal generationer. I SKK:s fall så beräknas stamtavlan i fem generationer och utgår från att djuren bortom fem generationer är obesläktade. Så i en stamtavla med 6,25 % (som räknas som en kusinparning) är alltså risken för nedärvning av identiska alleler 6,25 %, förutsatt att djuren bortom fem generationer är obesläktade.

Idag finns det modern DNA-teknik som visar att detta 100-åriga system har förorsakat en enormt hög inavel i många av våra raser; detta gäller såväl hos hund som hos katt och andra djur som har stamtavlor beräknade på samma sätt. Med en hög genetisk inavel så går genetisk variation förlorad. Med liten eller ingen genetisk variation blir våra populationer sårbara för förändringar; nedärvningen av skadade gener ökar dramatiskt och våra djur blir sjukare, lever kortare, får svårare att föröka sig naturligt, får dödfödda avkommor och så vidare. Det bidrar helt enkelt till lidande hos våra husdjur. Genetisk variation som gått förlorad är förlorad för alltid.

Jordbruksverkets regler säger att man måste tänka på hundens välfärd när man avlar. Avel som kan leda till att djuren lider är förbjuden. Man får inte använda hundar som har sjukdomar, letala anlag, defekter eller andra egenskaper som kan nedärvas och därmed medföra lidande för avkommorna eller hindra avkommorna från att bete sig naturligt. Det finns väldigt mycket forskning på detta område och konklusionen är alltid densamma: Förlust av genetisk variation är negativt för en population. Hög inavelsgrad leder till större risk för allvarliga sjukdomar. I en sluten population kan inavelsgraden aldrig minska.

Om det skulle göras en utredning angående denna problematik och konklusionen skulle bli att avel inom slutna populationer bryter mot Jordbruksverkets regler så skulle det sannolikt hjälpa Svenska Kennelklubben (SKK) och andra husdjursorganisationer att förändra sina system. För att vi ska kunna bevara våra husdjursraser så behöver systemet moderniseras.

När en djurgrupp isoleras och dessutom återkorsas till varandra (inavel) för att ytterligare förstärka egenskaperna förloras mycket genetisk variation. Det betyder att hundarna inom en ras blir mycket lika varandra och det finns få varianter på varje genetiskt anlag.

Råkar en av de utvalda hundarna bära på ett sjukdomsanlag förstärks oavsiktligt även detta och anrikas i kommande generationer. Det är en stor risk för inavel inom slutna populationer. Man kan tycka att branschen med hundavel själv borde ta initiativ och komma till rätta med problemen. En svårighet kan vara att det är många aktörer och att det handlar om stora ekonomiska värden. Oavsett vem som ansvarar för frågorna så ska djurskyddet säkerställas och lagstiftningen inom området följas.

En statlig utredning av hundavel är bra för samtliga parter. Den som bedriver hundavel gynnas av regler som säkerställer en långsiktigt sund verksamhet där en nöjd hundköpare får en frisk hund. Samt det viktigaste, att vi får hundar som mår bra utan sjukdomar och funktionsnedsättningar.

Utifrån ovanstående bör regeringen överväga att tillsätta en utredning av hundaveln i Sverige för att belysa om nuvarande hundavel är förenlig med djurskyddslagstiftningen. Utredningen bör redovisa vilka brister det finns inom hundaveln med förslag på åtgärder som säkerställer djurskyddet. Det har tidigare gjorts en liknande utredning i Nederländerna, vilket har öppnat upp för en förändring av etablerade system. Det är hög tid att Sverige också utreder detta.

Anna-Belle Strömberg (S)

Peter Hedberg (S)